Eficiența operațiunilor de vămuire a mărfurilor: România pe locul 51 din 139 în indexul global al Băncii Mondiale

Autor: Mihai Petre, Director, Global Trade, EY România

Indicele de Performanță în Logistică (IPL) pentru 2023, calculat pe baza a șase criterii și un algoritm transparent, publicat de Banca Mondială la fiecare doi ani, plasează România pe locul 51 din 139 de țări. Vestea bună este aceea că România se află în prima jumătate a clasamentului, după țări occidentale cu tradiție în comerțul internațional și activitate logistică cu îndelungat istoric în timp. Ca repere, Polonia ocupă locul 26, iar Olanda și Germania se află pe locul 3 în acest clasament.

Vestea mai puțin bună este aceea că scorul general al României, ca medie a scorurilor pe cele șase categorii de monitorizare este înregistrat și de alte cinci țări (Brazilia, Bulgaria, Cipru, Ungaria, Kuweit), iar înaintea acestei grupe de state, cu scorul de 3,2 sunt Croația, Cehia, Slovacia, Malta, Oman, Filipine, cu 3,3. Țările din fruntea clasamentului (spre care ar trebui să țintim, ca infrastructură și logistică a operațiunilor de comerț internațional), cu un scor aflat în intervalul 4 – 4,3, sunt Singapore (locul 1 și singura din lume cu 4,3), urmat de Finlanda, Danemarca, Germania, Elveția, Țările Jos, Austria, Belgia, Canada, Hong Kong, Emiratele Arabe Unite, cu 4. Cu alte cuvinte, acestea sunt elita în domeniul logisticii operațiunilor comerciale la nivel global.

Ce este IPL?

Indicele de Performanță în Logistică (IPL) măsoară performanța țărilor în șase dimensiuni-cheie ale logisticii: eficiența vămuirii mărfurilor, calitatea infrastructurii de transport, ușurința de a aranja transporturi internaționale, competența și calitatea serviciilor logistice, capacitatea de urmărire și monitorizare a încărcăturilor și frecvența cu care ajung la destinație în timpul programat.

IPL este un instrument interactiv de evaluare comparativă creat pentru a ajuta țările să identifice provocările și oportunitățile cu care se confruntă în ceea ce privește performanța lor în materie de logistică comercială și ce pot face pentru a-și îmbunătăți performanța. IPL permite comparații între 139 de țări, iar anul trecut a fost măsurată pentru prima dată viteza comerțului cu indicatori derivați din seturi mari de date care urmăresc transporturile.

De ce este important acest indicator?

Pentru că una din componentele sale este „eficiența operațiunilor de vămuire a mărfurilor”, iar atât timp cât în România vămuirea în procedură normală (90% din operațiuni) va domina de departe vămuirea în procedură simplificată (doar 10% comparativ cu media europeană de 67%), este evident faptul că nu vom avea progres semnificativ pe acest index. Indexul IPL este, de altfel, unul dintre indicatori urmăriți cu atenție de marii jucători în comerțul internațional, atunci când decid modificarea, repozitionarea și relocarea lanțurilor de aprovizionare. Este adevărat, România a înregistrat progrese în ultimii ani în ceea ce privește eficiența logistică, dar încă se confruntă cu provocări semnificative, chiar dacă punctajul arată o îmbunătățire a poziției față de anii anteriori (locul 57, în 2018).

Țara noastră a avut punctaje variabile pe diferitele dimensiuni ale IPL, de la cel mai mic, înregistrat pentru

Customs Services – 2,7, până la un maximum de 3,6 Timeliness, astfel: Tranking & tracing score – 3,5 International Shipments – 3,4, Logistic competence – 3,3, Infrastructure – 2,9. Altfel spus, competența serviciilor logistice și capacitatea de urmărire a mărfurilor sunt apreciate pozitiv, eficiența vămii și calitatea infrastructurii de transport sunt aspecte care necesită îmbunătățiri semnificative.

Comparațiile cu alte state europene, precum Germania, Țările de Jos și Belgia, care se clasează constant în topul indicelui IPL, datorită infrastructurii lor de transport de înaltă calitate, proceselor vamale eficiente și serviciilor logistice de nivel superior, nu ne avantajează. Aceste națiuni beneficiază de poziționarea geografică strategică, investiții substanțiale în tehnologie și o colaborare strânsă între sectorul public și cel privat. Dar putem învăța din expertiza acestora și, eventual, adopta metode prin care infrastructura și logistica națională pot fi semnificativ îmbunătățite.

Performanța logistică este media ponderată a scorurilor obținute de țară la cele șase dimensiuni-cheie:

1) Eficiența procesului de vămuire (și anume, rapiditatea, simplitatea și previzibilitatea formalităților) de către agențiile de control la frontieră, inclusiv vămile;

2) Calitatea infrastructurii legate de comerț și transport (de exemplu, porturi, căi ferate, drumuri, tehnologia informației);

3) Ușurința de a organiza transporturi la prețuri competitive;

4) Competența și calitatea serviciilor logistice (de exemplu, operatori de transport, brokeri vamali);

5) Capacitatea de a urmări și localiza expedierile;

6) Promptitudinea cu care expedierile ajung la destinație în termenul de livrare programat sau așteptat.

Sistemul de vămuire a mărfurilor în România și în alte state europene

România, membră a Uniunii Europene, se conformează reglementărilor vamale comunitare, procedurile de vămuire și sistemele informatice aferente fiind gestionate de Autoritatea Vamală Română împreună cu Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF). Cu toate acestea, timpul mediu de procesare a mărfurilor rămâne variabil, iar întârzierile pot fi cauzate de infrastructura învechită și de lipsa unor sisteme de management al riscului bine dezvoltate.

Comparativ, țări precum Olanda și Germania sunt recunoscute pentru eficiența ridicată a operațiunilor de vămuire. Aceste țări au investit în tehnologii avansate și au dezvoltat sisteme de management al riscului care permit o procesare rapidă și sigură a mărfurilor. De exemplu, Portul Rotterdam utilizează un sistem de „vamă inteligentă” care integrează datele în timp real pentru a optimiza fluxul de mărfuri. Statisticile arată că aceste țări au un timp de procesare semnificativ mai scurt comparativ cu România.

Oportunități pentru România

România se confruntă cu provocări, precum infrastructura de transport învechită și procedurile vamale care pot fi îmbunătățite. În plus, este nevoie de o mai mare integrare a serviciilor logistice pentru a facilita transportul internațional. Cu toate acestea, există oportunități semnificative pentru dezvoltare, inclusiv modernizarea rețelei de transport și îmbunătățirea colaborării între autorități și furnizorii de servicii logistice.

Guvernul român și actorii din sectorul privat au început să acorde din ce în ce mai mult importanța necesară logisticii pentru creșterea economică și competitivitate. Inițiativele recente includ investiții în infrastructura de transport, precum și eforturi de simplificare a procedurilor vamale și de

îmbunătățire a serviciilor logistice.

Poziția României în IPL 2023 reflectă o imagine mixtă, cu realizări notabile dar și domenii care necesită atenție sporită. Prin abordarea strategică a acestor provocări, România are potențialul de a-și îmbunătăți clasamentul în viitor și de a deveni un jucător logistic mai puternic pe scena internațională. Prin investiții strategice și reforme orientate spre eficiență, poate depăși provocările actuale și poate deveni un jucător competitiv pe piața logistică europeană. Îmbunătățirea indicelui IPL pentru România va avea un impact pozitiv asupra comerțului internațional și asupra economiei naționale în ansamblu.

Ediția 2023 a raportului privind indicele de performanță logistică (IPL) vine într-un moment în care perturbările lanțurilor valorice globale au evidențiat importanța crucială a sistemelor logistice. Din cauza acestor perturbări, reziliența lanțului de aprovizionare și implicațiile sale asupra securității naționale au apărut ca preocupări majore. Aceste preocupări sunt adesea legate de securitatea lanțului de aprovizionare – un aspect esențial într-o industrie a serviciilor puternic digitalizată și conectată la nivel mondial.